

Ota-onaga yaxshilik qilish, chiroyli muomala qilish, ular bilan doimiy alodaada bo'lish, aloxani uznilik, ularga tavozeli bulib, yaxshi ishlarda ularga osi bylmaslik ulanishining farzandlari ustidagi haqiqatni aytdilar.

Ollloh taolo aytadi:

«Parvardigoringiz yolg'izingiz Uziga ibodat kilishlarni amalga oshirishda ham ota-onaga juda yaxshi qilasizlar amr etdi. Agar ularning (ota-onangizning) birovi har qanday ikkisi sening qo'li ostingda keksalik yoshiga etsalar, ularaga qarab «uf» tortma va ularning (so'zlarini) qaytarma! Ularga (doimiyo) yaxshi so'z ayt! Ular uchun, mehmonbonlik bilan, xorlik qonotini past tut - xokisor bul va: «Parvardigorim, meni (ular) gvdlk chog'imdan tarbiyalab-o'rganganlarek, sen ham ularaga qarshi-shafqat qilgin», deb (haqiqatlarga duo qil) ! » (Isro: 23-24).

«Olllohga bandalik kilinglar va Unga hex narsani sherik qilmanglar! Ota-onangizga ... yaxshi qilasiz! » (Niso: 36).

«Biz insonga ota-onasini (yangi ularga yaxshi ko'rishni) amr etdik. Onasi unga ojizlik ustigiga ojizlik bilan bog'liq homilador bo'ldi (yangi ko'rnidagi homila katatgan bosh onaning xoli kurib, zayflasha borur) uni (ko'krakdan) ajratish (vaqt) ikki yilda (kelur). (Biz insonga buyurdikki), «Sen Menga va ota-onangga shukr qilgin! Yolg'iz Ÿzimga qaytajaksan! »

Агар улар (ya'ni ota-onang) **seni o'zing bilmagan narsalarini Menga sherik qilishga zurlasalar u vaziyatda ularga itoat etma! Ularga** (garchi kofir bulsalar-da), **dunyoda yaxshi muomalada bulgin va uzing menga ijobat-tavba qilingan kishilarning yuliga ergasgin! So'ngra** (yangi qiyomat kuni) **O'zinga qaytsizlar, bas, men sizlarga kelib o'qigan amallaringizni xabarini berurman** » (Luqmon: 14-15).

«**Biz insonni ota-onasiga yaxshi ko'rishga qarshi byurdik** (oyni ota-ona xox yaxshi, xox yomon bulsin, xox musulmon, xox kofir bulsin, ularga yaxshi kilmish bolalarning burchdiruvchisi, ammo) **agar sen sen o'zing bilmagan narsalarni** (o'zingni) saqla» **Menga sherik kilish uchun zo'rlasalar, u holda ularga itoat qilmagin!** (Barchangiz) **Menga qaytursiz, bas** (ana shu kunda) **Men sizlarga kelib o'qigan amallaringizning xabarini berurman** » (Ankabut: 8).

Abdulloh ibn Mas'ud roziyallohu anhudan rivoyat kilinadi: Men Nabiy solallohu alayhi va sallamdan: «Yo Rasululloh, qaysi amal Ollohga eng suyumli?» deb so'radim. U zot: «Vaqtida o'qilgan namoz» dedilar. «Keyin qaysi?» dedim. «Ota-onaga yaxshilik qilish» dedilar. «Keyin qaysi?» dedim. «Allox yulida jixod kilish» dedilar

(Mutafaqun alayh).

Abu Hurayra roziyallohu anhudan rivoyat kilinadi: Rasululloh solallohu alayhi

va salom aytiladi: «Farzand otasi haqiqatni juda kech o'ta olmadi, faqat kachonki uni qul sharoitida topsa va sog'ib olsangiz, ozod qilsangiz o'ta olasizmi» (Muslim

)

Abdulloh ibn Amr roziyallohu anhumadan rivoyat kilinadi: Bir kishi Nabiyy sollallohu alayhi va salom huzurlariga jixatga borishga ruhsat so'rab kelgan edi,

u zot: «Ota-onang hayotmi?», Deb so'radilar. «Ha», dedi. «Unda sen ishalalar haqida haqiqatda

jihad qil (ya'ni, ulningning roziligini topishga qat'i nazar harakat qil)», dedilar

(Mutafaqun alayh).

Abu Said roziyallohu anhu rivoyatida Rasululloh solallohu alayhi va sallam: «Ota-onang huzuriga qaytib, ulkan izn so'ra. Agar izn bersalar jixatga chiq, bulmasa (xizmatlarini kilish bilan) ularga yahshilik kil », dedilar (Axmad, Abu Dovud, Xokim rivoyatlari).

Abdulloh ibn Amr roziyallohu anhumadan rivoyat kilinadi: Bir kishi Rasululloh

solallohu alayhi va salom huzurlariga kelib: «Ey Rasululloh, men siz bilan hijratga bay'atlashish uchun keldim. Lekin ota-onamni yig'lagan vaziyatda qo'lladim »,

dedi. Rasululloh solallohu alayhi va sallam: «Ular huzuriga qaytib, ularni

qanday yig'latgan bulsang, shunday kuldirgin», dedilar (Sahih sunan an-Naso'iy 3881).

Abdulloh ibn Amr roziyallohu anhu aytadi: Bir kishi Payg'ambar solallohu alayhi va salom huzurlariga kelib: «Men sizga hijrat va jihad kilishga bay'at berish uchun keldim, Ollohdan ajr istayman», dedi. «Ota-onangdan birortalari hayotmi?», Deb so'radilar. «Xa, ikkalovi ham hayotlar», deb javob berdi. «Ollohdan ajr istaysanmi?», Dedilar. «Xa», dedi. «Ota-onang oldiga qaytib, ularga guzal muomalada bo'ladi», deb buyrildi (Musulmonlar uyi).

Abu Hurayra roziyallohu anhudan rivoyat kilinadi: Rasululloh solallohu alayhi va sallam: «Xor bulsin, xor bulsin, xor bulsin!», Dedilar. «Kim yoki Rasululloh?» deb so'raldi. «Kim ota-onasidan birining har ikkala ikkalasini keksaygan paxtalarda topsa-yu, (ularni rozi kilmagani sababli) jannatga kirmasa», dedilar (Muslim rivoyat).

Жобир ибн Самура розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади: Расулulloҳ соллаллоҳу алайҳи кирісһаді саллам минбарга кўтарилиб айтдилар: «Жибрийл келиб:« Эй Муҳаммад, Кім ота-онасидан бирини топган бўлса-ю, (уларни рози қилмасдан) дўзахга кирган

Бўлса, Аллоҳ уни узоқ қилсин, « омиyin »deng» degandi edi, «омiyin» dedim (Taboroniy rivoyatishi, Sahihut-targ'ib: 2491).

Abu Xurayra roziyallohu anhu rivoyatida: «Kim ota-onasini yoqidan ulargan birining topgan bulsa-yu, ularga yaxshiligi kilmasdan vafot etib duzaxga kirgan bulsa, Olloh uni uzoq qilsin,« omin »deng» degandim, «omin». (Ibn Hibbon rivoyatishi, Sahihut-targ'ib vat-tarhib: 2492).

Ibn Abbos roziyallohu anhu rivoyatida: «Kim ota-onasini yakki ulardan birining topgan bulsa-yu, ularga yaxshi ko'rilgan qilsa bo'ladi, tuzoqqa kirsin va Olloh uni uzoq qilsin» deb edi, «omin» dedim. (Ibn Hibbon rivoyatishi, Sahihut-targ'ib vat-tarhib: 2495).

Abdulloh ibn Amr roziyallohu anhudan rivoyat kilinadi: Rasululloh solallohu alayhi va salom aytilar: «Parvardigorning roziligi uyning roziligida, Parvardigorning g'azabi vataning g'azabidadir» (Termiziy va boshkalar rivati, Sahihut-tar.).

Bir rivoyatda: «Parvardigor taboraka va taoloning roziligi ota-onaning roziligida, Olloh taborakasi va taoloning g'azabi otasi-onaning g'azabidadir» (Bazzor rivati, Sahihut-targ'ib vat-tarhib: 2503).

Ота-онага yaxshilik qilish - Olloh taologa transport vositasi tomonidan olib boriladigan ulug' amallardandir.

Abdulloh ibn Umar roziyallohu anhudan rivoyat kilinadi: Rasululloh solallohu alayhi va sallamning shunaqa deganlarini eshitishdi: «Uch kishi yulda boraturib, yomgir ostida qolmoqda va tog' ustidagi bir g'orga kirdi. Shunda tog'dan bir katta xarsangdumalab tushib, g'or o'zzini tusib kuydi. Ular bir-birlariga: Sizlarni bu xarsangdan yil davomida amalga oshiriladigan vositalar yordamida olib boradigan Ollohga duo qilish uchun kutarish mumkin, deyishdi. Ulardan birlari dedi: «Ey Olohim, mening keksam ota-onam bor edi. Men har kuni kecha kechqurun avval ota-onamga sut urib ichiraman, bola bola -chaqamga berardim. Bir kuni bir ish bilan ushlanib qolib, kech kelsam ota-onam uxlab kolgan ekanlar. Ularga sutlarini soqib olib kirsam uhlashaotgan ekan. Ularni uyg'otishni istamadim, bolalarni tikishlarga yopishib yig'lashdi. Ulardan birinchi bola -chaqamga sut berishini hohlamadim-da, qwlimda kosa bilan to tong otuncha ulaning uyg'unchilarini kutib turdim. Ular uyg'ongach sutlarini ichadilar. Эй Аллоҳим, шу ишни Сенинг Юзингни истаб қилган бўлсам, versache харсангни биздан очгайсан. » Shunda xarsang ular chiqib ketisha olmaydigan darajada bir oz ochildi ... »

(Mutafaqun alayh).

Otaga nisbatan rioya kilinishi kerak bulgan odoblar

Urvadan rivoyat kilinadi: Abu Hurayra ikki kishini ko'rib, birlaridan: «Bu odam senga kim bo'ladi?» deb so'radi. U: «Otam», dedi. Shunda Abu Hurayra: «Universitet nomini ota chaqirma, oldiga tushib yurma va undan avval o'tirma!», Dedi (Sahihul-adabil-muffrad: 32).

Sahar ibn Sa'd roziyallohu anhudan rivoyat kilinadi: Rasululloh solallohu alayhi va salom aytiladi: «Biron kishi majlisda ota-bola o'rasiga o'tirmasin» (Tabaroniy rivoyat, As-siltilatsus-saqlash: 3556).

Otasi vafotidan keying haqiqatni duo qilish, uning nomidan sadaqalar kilish, otaning joyi dostlari bilan olib borilgan-kelishini qilish, ulani izzat-ikrom kilish farzandlarini otaga nisbatan munosabatda bo'lish.

Ibn Umar roziyallohu anhumodan rivoyat kilinadi: Rasululloh solallohu alayhi va salom aytilar: «Kishi otasining vafotidan keyingi uning do'sti yordamlari bilan bordi-keldi qilishi unga qilgan eng katta yaxshi ishlashni kutib oldi» (Musulmon, Termiziy),

Abu Burdadan rivoyat kilinadi: Madinaga kelganimda Abdulloh ibn Umar huzurimga keldi va: «Nega olingizga kelganimni bilasizmi?» deb so'radi. Men: «

Yo'q » deb javob berdim. U dedi: «Men Rasululloh solallohu alayhi va salomning:« Kim qabul qilingan otasi bilan silanishi kerak bo'lsa, uni istasa, otasi o'tganidan keyin biron birlarini bilan aloqa qilsin »deb aytganlarni esitganman. Mening otam Umar roziyallohu anu sizning uyingiz bilan birodar edilar. Men va boshqa aloxani tiklashni istadim »(Ibn Hibbon rivoyatasi, Sahihut-targ'ib vat-tarhib: 2506).

Anas roziyallohu anhudan rivoyat kilinadi: Rasululloh solallohu alayhi va salom aytiladi: «Otaningning do'sti bilan aloqa qiliching yaxshi ko'ringandir» (Tabaroni «Avsat» da rivoyat qilingan, Sahihul-jomizis-sagir: 590).

Abu Usayddan rivoyat kilinadi: Men Rasululloh solallohu alayhi va salomning olilarida edim, Banu Salamalik bir kishi kelib: «Yo Rasululloh, ota-onam o'tib ketilgan, ortlaridagi ularga biron yaxshi ahil odammi?» deb so'radi. Rasululloh solallohu alayhi va sallam: «Xa, ularga salot (duo) yullaysan, haqiqatiga istig'for aytasan, qilingan odamlarni ijro qilasan, do'stlaring izzat-ikrom qilasan, qarindoshlar bilan aloqa qilasan» dedilar. Xaligi odam: «Naqadar ko'p va naqadar yaxshi!» dedi. Rasululloh solallohu alayhi va salam: «Shularga amal qil» dedilar (Ibn Hibbon rivoyatasi, Hokim saih sanagan).

Abu Hurayra roziyallohu anhu aytadi: «Vafotidan so'nggi mayitning darajasi ko'chirildi. Shunda u: «Ey Robbim! Amalga oshirilgan nima?» deb so'raydi. «Farzanding senga istig'for aytdi» deyiladi (Sahihul-adabil-muffrad: 27).

Abu Hurayra roziyallohu anhudan rivoyat kilinadi: Rasululloh solallohu alayhi va sallam dedilar: «Inson vafot etgach, barcha amallari undan uziladi: faqat uchta amali (dan savob kelib turadi): sodda jonidan kelib chiqqan turing.).

Ibn Abbas roziyallohu anhumanidan rivoyat kilinadi: Bir kishi: «Yo Rasululloh, onam biron vasiyat kilmay vafot etdimi, uning nomidan sadaqa qilsam unga foydsi tegadimi?» deb so'radi. «Ha» deb javob berdilar Rasululloh solallohu alayhi va sallam (Sahihul-adabil-muffrad: 30).

Ota oz farzandidan boshka birovlar xaqiqiy bulmagani narsalarga xam xaqiqiy buladi , farzand va uning klagi bor mol-mulki ichki xokimiyat tomonidan belgilanadi ... Ota-onasining xizmatini qigan kishining fazli.

Ibn Umar roziyallohu anhumodan rivoyat kilinadi: Rasululloh solallohu alayhi va salom aytilar: «Bergan davolashga yoki sovg'asini qaytarib juda xech kimga xayol bulmaydilar, faqat ota farangandaga bergan narsasini qaytarib olsalar kerak. Hadya berib

keyin qaytarib oladigan odamning misoli eb to'yganidan sung qusadigan, kecha usa qusugini yangi qaytib eydigan itga xaxaydi »(Axmad va« Sundan »shartnomalari rivoyat qilinganlar, Sahihul-jomi'is-sogir: 7655).

Oisha roziyallohu anhadan rivoyat kilinadi: Rasululloh solallohu alayhi va sallam dedilar: «Kishining eng pokiza emishi kasbi ortidan topgan (rizq) idir. Farzandi bir kishining kasbidirdi »(Ibn Moja, Nasoiy rivoyatlari).

Oisha roziyallohu anhadan rivoyat kilinadi: Rasululloh solallohu alayhi va salom aytiladi: «Kishining farzandi bir kishining kasbidan, eng pokiza kasbidan. **Ўз** молларингиздан еяверингиз »(Саҳиҳу сунани Аби Довуд: 3014).

Abdulloh ibn Amr roziyallohu anhumadan rivoyat kilinadi: Bir kishi Nabiyo solallohu alayhi va salom huzurlariga kelib: «Yo Rasululloh, mening mol-davlatim va bola-chaqam bor. Otamning ham moliga imtiyozi bor »deb edi, « Sen ham, moliing ham vatangnikidir. Farzandalarinigiz eng pokiza kasblaringizdan. Shunday ekan, farzandlaringning kasbidan eavingiz »dedilar (Ibn Moja, Abu Dovud rivoyatlari, Sahihu sunani Abi Dovud: 3015).

Оиша розияллоҳу анҳодан ривоят қилинади: Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи қирричоди саллам айтдилар: «Фарзандларингиз Аллоҳнинг сизларга ҳадясидир, «**U Ўзи**

хоҳлаган кишига қизлар ҳадя этади kirichadi Ўзи хоҳлаган кишига ўғиллар ҳадя

этади » (Шўро: 49), улар ҳам, уларнинг моллари ҳам агар эҳтиёжингиз бўлса

sizlarnikidir »(Xokim va boshkalar rivoyatasi, As-silsilatus-sahifa: 2564).

Abu Hurayra roziyallohu anhudan rivoyat kilinadi: Rasululloh solallohu alayhi

va salom aytiladi: «Kim ota-onasi uchun sa'y-harorat kilsa, u Olloh yulida. Kim bola

-chaqasi uchun sa'y-harorat kilsa, u ham Olloh yulida. Kim o'z nafsi uchun uni

pok saqlash maqsadida sa'y-harakat qilsa, u ham Olloh yulida. Kim mol-dunyo

ko'chaytirishi uchun sa'y-harorat kilsa, u shayton yulida ». Bir rivoyatda: «tog'ut yulida

». (Bazzor, Taboroniy, Bayhaqiy rivoyatlari, As-silsilatus-sahiha: 3248).

Kufr va shirk ustida katta bo'lgan ota-onaga yaxshi ko'rinishga ega bo'lish

Asmo bint Abu Bakr roziyallohu ko'rsatgan rivoyat kilinadi: «Rasululloh solallohu

alayhi va salom zamonaviylarda onam mushrik holatida menikiga keldi. Men Rasululloh

solallohu alayhi va salamdan: «Onam (biron narsa berarmikin degan) ilinjda

kafti, men u bilan aloqa kilaveraymi?», Deb so'radim. «Xa, onang bilan aloqa

qilaver», deb javob berilar (Mutafaqun alayh).

Ислом Нури

Abu Hurayra roziyallohu anhudan rivoyat kilinadi: Nifoqning boshi bish Abdulloh ibn Ubay ibn Salul bir daraxt sotsiyasida olib boriladigan Rasululloh solallohu

alayhi va salomning yonidan o'tib ketdilar, u: «Abu Kabshaning o'g'li bizni bizni Shunda uning o'g'li Abdulloh ibn Abdulloh Rasululloh solallohu alayhi va salamga: «Sizni izzat-ikrom qilgan va sizga Kitob tushgan Zotga qasamki, agar siz istasangizning kallasini olib kelaman» dedi.

Rasululloh solallohu alayhi va sallam: «Yo'q, akssincha, vatanga xoslik kil va unga qarshi muomalada byl» dedilar (Ibn Xibbon va boshkalar rivati, As-silsilatus-sahifa: 3223).

Kishi

ota-onasiga erkish va malollanishni ifoda etuvchi iboralarning eng yaxshi buvliy

«uf» deb atalgan so'zini aytishi kerak bo'lgan sabablar, ular qimmatga tushgan narsalarga sabab bo'lgan sabablarni bilmaydilar va kimga murojaat qiladilar

? Keyingi paytlarda bizga salibchi g'arbdan yomon bir odat kirib keldi.

Yani, bazi kimsalar farzandlik burchini ado etishi kerak - yo'q tannoz xotining zumumlari ostida - ota-onalarning keksaygan payg'ambarlarida farzandlari

nabiralaridan uzoqqa - qariyalar uylariga olib borib tashlab qo'yilganlar buldilar !!

Oyat shung'a

dalil qilingan budadiki, ota-onaning farzandlari ustidagi haqiqatlari har qancha katta bylishiga

Ислом Нури

qaramaydi, uni Olloh taoloning mausiyasiga buyrishlari aslo joy
buzilmaydi. Chunki
Xoliqqa ma'siyat buladigan joyda maxluqqa itoat kilinmaydi. Shuningdek,
hozirda
ko'tarilgan ota-onalarning farzandlari boshiga biron biron bir kishining
tushunchasidan kelib chiqib, birinchi o'rinni egallashga
arziydi va nomaqbul sabab va baholarga ega bo'lib qoladiganlar bilan
aloqani olib borishni istamaydilar
. Shaxsiy
ota-onaning g'azabidan keyin Ollohning g'azabini riyo qilish loyiqroq.

Hadisdan
ma'lum bo'lgan budadiki, jizhad farzi kifoya bo'lib o'tgan vaziyatda ota-
onaga xizmat ko'rsatish va ularga
ahillikni amalga oshirish bilan bog'liq mashg'ulotlar olib borilishi kerak
bo'lgan sharoitda, chunki ulg'ayganlarga
qarshi farzni aydirdi. Farzi oynasi farzi kifoyadan muomalada bo'ladi.
Ammo
jixod farzi oynaga atrofda bo'lgan vaziyatda u shak-shubhasiz, muqaddam
kuylandi.

Bu va shu
ma'noda davom ettirishlar hijrat mandub (mustaxab) bylgan va kishi o'z
diyorida dinini
bemalol shartnomasini amalga oshirishga qodir bo'lgan vaziyatga qo'shilib
kelinadi. Ammo hijrat farzni
katta bo'lgan vaziyatda Xoliqning mahoratida maxluqqa toat kilinmaydi.

O'qituvchilarda
ota-bolani o'stirishga qaytarishdagi xikmat shu bylsa kerak, ota

ko'p ishlarda bolalarning yordamiga muxtoj bo'lish kerak, katta erasitaga boshlanadigan birovning o'tirishi va ota-onalarga yordam berish uchun farzandi bilan osonlik bilan olib borilishi mumkin.

Shuningdek, yondida farzandi bo'lishi ota uchun yoqimli va ko'ngliga mus ish bo'ladi.